

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRESSIVE BENEFIT SOCIETY

VOLUME XVIII—LETO XVIII

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY, (TOREK) SEPTEMBER 10, 1935.

Neodvisen dnevnik
zastopajoč interesu
slovenskih delavcev
v Ameriki

STEVILKA (NUMBER) 213

ITALIJA ODKLA
NJA POMOČ ZA
REŠITEV KRIZE

Se noče obvezati, da ne bo
se nadalje komplikirala
krize. V Ženevi prodira
nazor za "realistično reši-
tev." Ni dvoma, da bo tu-
di Nemčija kmalu prišla
na dan z zahtevo za kolo-
mije.

ŽENEVA 9. septembra — Med
tem ko je šestnajsto zasedanje
komitev Lige narodov danes po-
slalo svarilo o nevarnem zna-
čaju laško-abesinskega spora, je
italijanski predstavnik de-
finativno izjavil, da Italija ne bo
predan nobenih zagotovil, da ne
je storila nicesar, kar bi še bolj
komplikiralo že itak zamotani

Krisa je postala tako ostra,
da je nocoj v mnogih krogih za-
menje, da je mogoče
editi edinole na "realistični po-
tagi," to se pravi, s tem, da se
v upoštev potrebu Ita-
lije za ekonomsko ekspanzijo,
je za več zemlje za njeno
prebivalstvo.

Toda za Italijansko zahtevo
je večji strah, da ne bo dolgo,
da tudi Nemčija, kateri se je
zmetnil Hitler brez dvoma dvignil
vzeto vojni vzelo vse kol-
onialne svoje nujno po-
strešnje. Neki nemški pred-
stavnik je danes izjavil, da bo
vzeto v upoštev predno se bo Nem-
čija 14. oktobra juridično ločila
Lige narodov.

Neki italijanski zastopnik je
javil, da je Italija že nazna-
čila, da se ji mora dati popolno-
st, da ne želi dati nobenih obljub,
česar bi pod obstoječimi okoli-
ščini ne mogla izpolnit.

WASHINGTON 9. sept. — A-
vstralja vlada je naslovila na I-
talijsko prošnjo, da se ji v slučaju
v Abesiniji dovoli poslati
vojaškega opazovalca, ter
da se nikakega odgovora.

Nagla smrt

Sloki je naganjoma umrl za
smrtno hiblo Joseph J. Strojan,
znamenjo na 1064 E. 61 St., v
mestu Mary in šest otrok, Mary,
Joseph, Pauline, Agnes, Louis,
Dorothy, Frank, John, in Albert.

Samostojni pevski zbor "Zar-
ja" se že živahnopravljaja za
svojo jesensko operno prireditev.
In katero opero mislite,

MONTGOMERY, Ala., 9. sep-
tember. — Gov. Graves je danes
popoldne podpisal novo postavo, s katero
se odpravlja civilne tožbe radi
prelomljene poročne obljube o-
ziroma za "počena srca", za u-
kradeno ljubezen in radi "zape-
ljanja". V bodoče ne bo mogla
vložiti take tožbe za denarno od-
škodnino nobenemu žensku, ki je
star nad 21 let.

"Napredne Slovenke"
V sredo, ob 8. uri zvečer se
vrši sestanek veselčnega odbora
drushtva "Napredne Slovence" št. 137 SNPJ, v navadnih
prostorih. Prosi se vse članice,
da so navzoče.—Tajnica.

Volilna sleparija
Pravljacijski departement okraj-
ne sodnije ima v pretresu slu-
šajočih treh moških, ki so pri zadnjih
leta priznali, da so pri enkrat volili.
Vse sleparje so se zgodile v 17.
prostori na 5607 St. Clair ave.
plesna zabava, ki jo priepla ko-
munistična stranka v podporo
svoji mladinski organizaciji.
Vstopnina je 10c.

Zed. države ne želijo preloma s Sovjetsko unijo

Svarilna nota je bila namenjena popolnom za domač konzum. Fakt je celo, da utegne Rusija prehiteti Ameriko ter prva pretrgati diplomatske stike, ako krik proti "sovjetski propagandi" ne preneha.

Kot se bodo spominjali čitalci "Enakopravnosti", smo v našem listu takoj potem, ko je ameriški državni departement posiljal ostro noto v Moskvo, grožec z "najresnejšimi posledicami", ako sovjetti ne ukažejo Tretji Internacionali, da molči glede notranjih razmer v Ameriki, izrazili sumnjo, da je bilo dotedčno svarilo namenjeno za "domač konzum", to se pravi, da se je Roosevelt s tem hotel oresti očitka iz reakcionalnih krogov, da Amerika tira v "komunizem". Da je bila naša diagnoza pravilna, je razvidno iz posločil in izjav, ki prihajajo iz najbolje poučenih krogov. Prominentni časnik Paul Mallon, ki piše dnevno kolono o "zakulisnih" političnih zapletljajih v Washingtonu, katero objavlja na stotine ameriških listov, je pred par dnevi n. pr. pisal slednje:

Državni tajnik Hull se danes previdno ogleduje okrog vogalov, da vendar ne bi srečal koga, ki ga bo vprašal, kako stoji stvar z Rusijo. Vsi lojalni diplomati pod njim vedo, da to vprašanje stoji na prvem mestu v seznamu reči, na katere bi radi pozabil. Zal pa ga čaka razočaranje. Znano mu še ni na primer, da se Ameriška legija pripravlja, da ga "podpre" na svoj način. Na konvenciji, ki se v kratkem izvrši v St. Louisu, se bo odobrilo Hullovo svarilo Rusiji ter sprejelo resolucijo z prelom diplomatskih odnošajev z Moskvo.

Naši sekundarni diplomati bi danes to sicer zanikali, toda resnic je, da so potem, ko je Sov-

šola za odrasle v S N Domu GREEN JE PODPRL STAVKO V COSHOCOTONU.

COSHOCTON, O., 9. sept. — Pred par dnevi se je tu mudil predsednik A. F. of L. William Green, kjer je odobril stavko 122 mož in žensk v tovarni Novelti Advertising Co., ki so že od 23. avgusta na stavki. Green je obljubil, da bo fakte predložil vladnemu delavskemu odboru ter urgiral takojšnje posredovanje vlegnega tribunala. Delavci so šli na stavko, ko je družba odpravila mezde in delovne ure, ki jih je upeljala pod pravnikom NRA.

To je rok, zakaj bi Hull rad posabil, kar je začel, ampak mu ne bo mogoče.

ALABAMA ODPRAVILA "SRNA MAZILA."

MONTGOMERY, Ala., 9. sep-
tember. — Gov. Graves je danes
popoldne podpisal novo postavo, s katero
se odpravlja civilne tožbe radi
prelomljene poročne obljube o-
ziroma za "počena srca", za u-
kradeno ljubezen in radi "zape-
ljanja". V bodoče ne bo mogla
vložiti take tožbe za denarno od-
škodnino nobenemu žensku, ki je
star nad 21 let.

IZGUBE DELO RADI VOJNEGA STRAHU.

DURHAM, 9. sept. — Tukaj-
šnji premogovniki so 3,800 de-
lavcem nazanili, da se obratu-
čez dva tedna zapro, in za vzrok
se navaja padanje naročil, kar je
posledica strahu, da laško-abesi-
nski spor prinese vojno.

Plesna zabava

V nedeljo 15. sept. se vrši v
prostori na 5607 St. Clair ave.
plesna zabava, ki jo priepla ko-
munistična stranka v podporo
svoji mladinski organizaciji.
Vstopnina je 10c.

Vlada bo podprla brezposelne kulturne ne delavce

Določilo se je 27 milijonov
dolarjev iz relifnega skla-
da za slikarje, godbenike,
pisatelje in igralce.

WASHINGTON, 8. sept. — Predsednik Roosevelt je včeraj odobril izdatek \$27,315,217 iz relifnega skla da za zaposlitve kulturnih delavcev, ki si vsled depresije ne morejo služiti kruha v svojem poklicu. V poštov pridejo vse panege kulture in umetnosti, kot slikarji, kiparji, godbeniki, igralci in pisatelji. Kako se bo denar razdelilo, bo odločil administrator Hopkins.

Iz brezposelnih godbenikov se bo organiziralo orkestre, ki bodo prirejali brezplačne koncerte, medtem ko bodo kiparji, slikarji, pisatelji in igralci dobili naročilo, da sredstvi, ki so lastna njih panogi, izrazijo svoje vtise o vladni akciji za pomoč brezposelnim, to se pravi, da v besedi, kipih, slikah in v drami predajo sliko sedanosti.

Vsi oni, ki se jih bo zaposlilo pri "kulturnem relifu", bodo dobiti takozvano "sigurnostno mezzo", ki bo znašala od \$65 do \$94 na mesec. Zaposlitev bo trajala najmanj eno leto.

NAPETOST MED ČESKO IN POLJSKO

PRAGA, 8. sept. — Stara napetost med Čehoslovakijsko in Poljsko se je danes obnovila, ko so poljski prebivalci v obmejnem okraju Cieszyn začeli razbijati okna v trgovskih lokalih in šolskih poslopijih. Po izgredih je dospela sem deputacija Čehov ter zahtevala protekcijo proti nasilnim Poljakom. Na njih prošlo je se poslalo v prizadeti kraj 800 mož vojašta, ki se je nastanilo v neki prazni tovarni.

HCI WALLGREENA SE VPLIJE NA "RDECJE" UNIVERZI

CHICAGO, 8. sept. — Danes se je zvedelo, da je vložila prošlo za sprejem na čikaški univerzi edina hči lekarinskega magnata Wallgreena, ki je pred meseci povzročil senzacijo, ko je svojo nečakinko umaknil iz univerze, češ, da se tam poučuje "rdecje" nauke in "svobodno ljubezen". Wallgreenova hči je poročena ter mati enega sina. Stara je 25 let ter se menda želi vpisati v neki izreden tečaj.

Seja premeščena

Članom in članicam društva "Napredek" št. 132 JSKJ se naznauja, da se bodo seje od sedaj naprej vrstile vsak drugi četrtek v mesecu in ne več v petek. Torej, prihodnja seja se bo vrnila dne 12. septembra, ob načadnem času.—Tajnik.

Poročno dovoljenje

Poročno dovoljenje sta dobila: John Zakrjšek, 1046 East 69 St. in Agnes Smolej, 1169 E. 72 St. Bilo srečno!

Kultura

IVAN CANKAR

Danes točno ob 7. uri zvečer se vrši na održi SND vaja za "Legijonarje." Vsi igralci in igralke so prošeni, da to vopstevojo. — Režiserka.

Dunaj obhaja 570- letnico univerze

DUNAJ, 9. sept. — Dunajska univerza, ena izmed najstarejših in najznamenitejših evropskih znanstvenih zavodov, obhaja letos 570. obletno svoje ustanovitve. Carter, s katerim je bila univerza ustanovljena, je podpisal 12. marca 1365 vojvoda Rudolf, ki je tudi položil vogelin kamen na slovito katedralo sv. Stefana. On je prvotno določil eno celo mestno okrožje za univerzo, toda končno je bila našanjena v dominikanskem samostanu, kjer je dobila visok slav.

Do vade cesarice Marije Teresije v sredi 18. stoletja je univerza poslovala po srednjeveškem običaju, to se pravi, da so bile "posvetne" znanosti strogo ločene od "božjih" znanosti, pouk, katerih je bil izključno v rokah cerkevskih oblasti. Velika cesarica pa je združila vse fakultete ter spravila ves zavod pod državno kontrolo. Obenem je sklenila zgraditi novo poslopje, v katerem bi se nahajali vse oddelki univerze.

Velika univerzitetna dvorana je bila pozorišče številnih zgodovinskih dogodkov. Tu se je prvič igralo Haydonov oratorij "Stvarjenje", kakor tudi Beethovenovo sedmo simfonijo. Tu so leta 1848 revolucionarni študentje obdrževali svoja zboranja. Po začetku punta so bili na univerzi nastanjeni vojaki in poslopje se je rabilo kot vojašnico do leta 1856.

Poslopje, v katerem se nahaja univerza sedaj, na Schottenringu, je bilo zgrajeno leta 1889.

LETALO BREZ ROPOTA

"Daily Herald" poroča, da se je Aircraft Company v Bristolu posrečilo zgraditi letalo, pri katerem je ropotanje motorja in propelerja tako omejeno, da ga je višine 1600 m ne bo več slišati. To je najmanj hrušni aparat, kar so jih imeli do sile, njegovo ropotanje ni več nego pri najmodernejsih luk-suznih avtomobilih.

Graditelji so že pred kakšnimi desetimi leti odkrili svojo metodo, ki omejuje motorne trušči na minimum, a šele sedaj so imeli možnost, da jo uresničijo. Nova letalo bo imelo bazine kakšnih 500 km na uro in bo tehtalo samo 750 funтов. Kakor poroča omenjeni list, bo družba že prihodnje leto spravila veliko število teh letal na trg.

Jesenska prireditev "Zarje"

Samostojni pevski zbor "Zarje" se že živahnopravljaja za svojo jesensko operno prireditev. In katero opero mislite, da so to pot izbrali? Prekarsko komično opero "Marto," ki je bila ob prvi vpravilu pred tremi leti naravnost kolosalen uspeh. Takrat je bilo med občinstvom tako navdušenje, da je bila splošna zahteva za ponovitev, a se ni moglo dobiti novih vopstevovali na primeren datum. Zato pa bodo številni prijatelji "Zarjanov" in opere "Marte" imeli to jesen priliko videti in slišati to melodično in romančno operno delo. Vstopnice bodo v kratkem na razpolago v predprodaji. Več in podrobnejše bo publicijski odbor poročal od časa do časa, kajti "Zarjine" prireditev so višek našega glasbenega udejstvovanja.

Ce bo kdo izmed Longovih pobočnikov v stanu prevzeti "želzo", s katerim je vladal mrtvi senator, je zelo dvomljivo, kajti Long je takoreč nosil ves svoj "sistem" v svoji glavi in sploh ni imel nikake jasno začrtane politične filozofije, akoravno ni dvoma, da je bil njegov pokret neke vrste ameriški fašizem.

Senator Huey Long je mrtev

Obeta se besna borba za oblast v Louisiana, kateri je pokojni senator vladal kot politični diktator.

Long je podlegel rani, katero mu je zadal atentator v nedeljo zvečer v državnem kapitolu.

BATON ROUGE, Louisiana, 10. sept. — Zvezni senator Huey Long je umrl danes ob 4:10 zjutraj 5:10 po clevelandskem času), medtem ko se se borili zdravnik z vsemi mogocimi sredstvi moderne znanosti, da ga rešijo pred posledicami usodnega atentata, ki je bil vprizoren nanj na hodniku državnega kapitola. Kapitol, kjer ga je pordila krogla, je Long zgradil, ko je bil governer Louisiana. Imel je obliko nebotičnika ter je bil eden najkrasnejših državnih kapitolov v državi. Veljal je pet milijon dolarjev.

Senator Long je komaj izdihnil, ko se njegovi politični nasprotniki že pribeli z borbo, da uničijo njegovo politično organizacijo, s pomočjo katere se je povzpzel na pozicijo faktičnega političnega diktatorja v državi, med tem ko se je med njegovimi prijatelji začelo prerivanje, kdo bo zasedel njegov "politični tron."

Pogreb mladega dr. Weissa, ki je v nedeljo zvečer ustrelil Longa, in je bil pri priči ubit od njegove telesne straže, se je vrnil včeraj, 12 ur prej kot je izdihnil Long. Vdeležilo se ga je več stoljup, med njimi veliko odličnih osebnosti in skoro vse zdravnik v mestu. Jasno je, da velik del prebivalstva že smatra mladega zdravnika za mučenika. Smrt bo seveda tudi spomin Longa med njegovimi pristaši obkrožila s sijajem mučenstva.

Senator Long je izšel iz najbolj revnega sloja belega prebivalstva na jugu. Kot mladenič je hodil od hiše do hiše kot agent in prodajal razne potrebske. Potem se je s svojimi lastnimi sredstvi izčizel za advokata ter se z vso energijo vrgel v politično življenje ter postal governer, pozneje pa zvezni senator. Posdal je ogromno energijo in bil je trdno prepričan, da neko postane predsednik Zed. držav. V politični borbi je bil neizprosen in nikoli ni izbral sredstev za ugonobitev onih

Slovenska Svobodomiselna
Podpora Zveza

USTANOVljena 1908

INKPORIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

Vatre J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kvartick, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Rudolph Lison, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
Mike Kuhel, blagajnik, 245-47 West 103rd St., Chicago, Ill.

N A D Z O R N I O D B O R :

Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.

P O R O T N I O D B O R :

Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Mauhar, 4439 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Puge, 1023 South 58th St., West Allis, Wis.

G L A V N I Z D R A V N I K :

Dr. F. J. Arch, 618 Chestnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.
U R A D N O G L A S I L O :

"ENAKOPRavnost", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
Vsa pisma in stvari, tičče se organizacije, se naj pošilja na naslov taj-
nika denar za Zvezko pa na ime in naslov blagajnika. Pritožbe glede poslo-
vne upravne odseka, se naj naslavljajo na predsednika nadzornega odse-
ka, pritožbe sporne vsebine pa na predsednika porotnega odseka. Stvari ti-
čče se uredništva in upravnista uradnega glasila, se naj pošilja naravnost
na naslov "ENAKOPRavnost", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Zanimive vesti iz stare domovine

Milijon za tobak.

Vlom.

Vlomljeno je bilo v vilo veletrgovca Ruperta Schmidta v Limbušu pri Mariboru. Neznani zlikovci so odnesli vso posstojljivo, vso obleko in vse srebrno namizno orodje. Škode so jih je v prvi polovici letosnjega leta šlo: karadjodje 750, jadran 2200, kosovo 1840, strunica 2140, šumadija 16,840, mignon 5180, vardar 346,800, demokotiziranih vardarjev 72,200, drina 580,300, neretva 612,300, morava 1,121,500, zembla 7,622,400, ibar 3,703,200, prava 25,623,800. Prevladuje vnedno "drava," klub temu, da je obsojajo zaradi slabe kakovosti. Je pač najecevja. Se je dvignila potrošnja cigareti "ibar," na katere so premedali oni, ki so jim "drava" poslahe. Tudi denikotiziranih vardarjev se vedno več prodaja. Zdaj bi se bilo ugotoviti, koliko se pokadi v Mariboru "ekspornih". — Ljubitelji ciger so potrošili: Flor de cuba 45, regalitas 24, perla de Cuba 45, britanika 449, trabuko 6240, operas 24,380, kuba 59,330, viržinija 43,300, portoriko 500, viržinija 26,700, mešane inozemske komadov. Pošnalo se je v Mariboru 149 kg "Tum-Aid," prevečilo pa 820 kg "klobas" iz tobaka. Poleg ciger se je prodalo 196,500 kolačev.

Stirje ponesrečenici

Ljubljanska bolnišnica je sprejela štiri ponesrečence. 48-letni posestnik Janez Mevšek iz Pšate je padel z domačega poda ter dobil hude notranje poškodbe. — 70-letni užitkar Anton Resman iz Bohinjske Bistrike se je peljal s kolesom. Med vožnjo je trčil z nekim avtomobilom ter padel na tla. Dobil je nevarne poškodbe na glavi, udih in vsem telesu. — 22-letni posestnik sin Anton Mesojedec iz Dobrepolja je peljal drva s hriba. Med vožnjo je padel pod voz ter dobil pri padcu hude notranje poškodbe. — 41-letnega krovec Ivana Globičnika je ponoči na Šmartinski cesti nekdo napadel ter ga pretepel. Dobil je hude poškodbe na glavi.

Kolesar se smrtno ponesrečil. Kolesarska neprevidnost je zahtevala novo žrtev. Ko se je peljal šofer avtopodjetja g. Gorčanica proti Kranju, med Dupljami in Križem pa je pripeljal avtomobilu nasproti mesar iz Tržiča Jožef Godnov. Avto je vozil ves čas po desni strani, kolesar pa v vijugah od leve na desno stran ceste. Ker voza ni bilo več mogoče ustaviti, je šofer zavozil na skrajni rob ceste. Med tem časom pa je Godnov spet zavil na desno stran in se zaletel v prednji del avtomobila. Godnov je dobil pri padcu težke telesne poškodbe ter je kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl.

Požar v Ljubljani

Pogorelo je veliko gospodarsko poslopje, ki spada k posestni lastniku Češinovega gradu, Kralj. Gašenje in reševanje je bilo silno težavno in naporno, kajti ogenj se je zažrl v kopice sena, ki ga je bilo okrog 40,000 kilogramov. Gasilci so si razdelili le tako, da jih je polovico gasilo, polovico pa reševalo kar se

je rešiti dalo. Lastnik stavbe Kosler je bil za stavbo zavarovan za 200,000 Din, seno pa, ki je bilo last pivovarne "Union" pa je bilo zavarovano za 250,000. Škode pa bo po dosedanjih približnih cenitvah okrog 200 tisoč Din.

Novi grobovi.

V Ljubljani je umrl Avgust Sulič, magistratni uradnik.

V ljubljanski bolnišnici je umrl Frank Sedlar iz Srednje vasi pri Šenčurju.

Umrla je v Celju Frančiška Kovač v 49. letu starosti. Pojnojna je bila lastnica trafike v dr. Žerjavovi ulici.

Strie in nečak žrtve napadale. V Hrastju pri Pekrah so trije vinjeni delavci napadli s koli 21-letnega Ivana Marša ter ga pobili na tla. Prihitel mu je na pomoč njegov stric 44-letni Marš Ivan, pa so navalili še na njega. Oba so reševalci morali prepeljati v bolnišnico.

V potoku utonila.

V Kovačevi vasi je našla smrt v potoku 1-letna Marija Jurčič, hči posestnika Jurčiča. Otrok se je neopaženo odstranil iz hiše in padel v potok, kjer je utonil. Malo Marijo so iskali povsod, govorili so že, da so jo odpeljali eigni, šele zvečer so jo na veliko žalost domačih našli v plitvi vodi mrtvo.

Najstarejši tisk Podravja

Mariborski muzej je pridobil najstarejši lep izviren beneški tisk iz 1. 1482, ki se je hranil dosedaj v župnem arhivu v Hočah.

Velik vlom v mestno elektrarno.

Nekdo je vlomil v celjsko elektrarno in odnesel 35,696 Din gotovine. Vlomilec je prišel v poslopje najbrže skozi okno na dvorišču, od tu na hodnik v pritičju ter nato v sobo, kjer se nahaja blagajna. Odpril je spremno vse ključavnice blagajne in odnesel zgoraj imenovano vsoto, večinoma v bankovcih nekaj je bilo pa kovancev. Elektarna je bila le deloma zavarovana.

Poročil

se je Ign. Vok. veletrgovec s kolesi in šivalnimi stroji v Ljubljani.

Med vožnjo je trčil z nekim avtomobilom ter padel na tla. Dobil je nevarne poškodbe na glavi, udih in vsem telesu. — 22-

letni posestnik sin Anton Mesojedec iz Dobrepolja je peljal drva s hriba. Med vožnjo je padel pod voz ter dobil pri padcu hude notranje poškodbe. — 41-letnega krovec Ivana Globičnika je ponoči na Šmartinski cesti nekdo napadel ter ga pretepel. Dobil je hude poškodbe na glavi.

Kolesar se smrtno ponesrečil.

Kolesarska neprevidnost je zahtevala novo žrtev. Ko se je peljal šofer avtopodjetja g. Gorčanica proti Kranju, med Dupljami in Križem pa je pripeljal avtomobilu nasproti mesar iz Tržiča Jožef Godnov. Avto je vozil ves čas po desni strani, kolesar pa v vijugah od leve na desno stran ceste. Ker voza ni bilo več mogoče ustaviti, je šofer zavozil na skrajni rob ceste. Med tem časom pa je Godnov spet zavil na desno stran in se zaletel v prednji del avtomobila. Godnov je dobil pri padcu težke telesne poškodbe ter je kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl.

Požar v Ljubljani

Pogorelo je veliko gospodarsko poslopje, ki spada k posestni lastniku Češinovega gradu, Kralj.

Gašenje in reševanje je bilo silno težavno in naporno, kajti ogenj se je zažrl v kopice sena, ki ga je bilo okrog 40,000 kilogramov. Gasilci so si razdelili le tako, da jih je polovico gasilo, polovico pa reševalo kar se

ENAKOPRavnost

Ljani, z gdč. Albino Pugelj iz Ljubljane.

V Sodažici sta se poročila g. Kuharič Tine, šolski upravitelj v Ovčjaku in gdč. Perovsek Štefica iz spoštovane sodažiške družine.

Poročila sta se v Ljubljani g. Rudolf Rekar, ekspeditör, in gdč. Fanči Novakova iz St. Jerome na Dolenjskem.

Strašen zločin blazne matere.

V trenutnem navalu blaznosti je 23-letna tovorniška delavka Zofka Lilek, doma iz Gornje Velke, pri povratku od dela v "Papirnic" na Sladkem vrhu napadla svojo sodelavko 21-letno Pak Notburgo, doma istotako iz Gornje Velke. Stekljenico od piva ji je prizadela na glavi hudo poškodbo. Ranjenka se nahaja v domači oskrbi.

Nesreča na stavbi.

Težak hlod je padel na glavo delavcu Rudolfu Koštu, uslužbenem pri stavbeniku Mavriču in stanujočem na Masarykovih cesti. Koštu je dobil hujše poškodbe, tako da ga je moral reševalni avto prepeljati v bolnico.

Velik požar v Hočah.

Nastal je požar v Hočah na gospodarskem poslopu posestnika Mihaela Krajnca. Visok sij ognja se je videl razločno iz Maribora. Zgorelo je gospodarsko poslopje s hlevi ter več glav živine. Škoda se ceni na 100,000 Din. Vzrok požara ni znaten.

Stanovanje

s 5 sobami se odda v najem dobrim družinam. Vse je novo dekorirano in najlepše urejeno. — Plin in elektrika prosta za pranje. Zglasite se na 6501 St. Clair Ave.

ALI VAM PIJACA ŠKODI?

da kljub otrokovim prošnjama je mati pahnila v Muro in nato še sama skočila v derovalce. Dočim so otroka valovi odnesli naprej, so njo zanesli na plitvino, kjer je obstala. V tem trenutku se je mati, očividno premislila, da bi si vzela življenje, in je skušala rešiti še svojega otroka, za katerega pa ni bilo več rešitve, kajti valovi so ga odnesli že naprej. Nato se je splazila na breg ter se vsa obupana podala k staršem in jim povedala vse, kar je storila. Oče jo je prosil, naj gre sa v Maribor in se javi oblastem. Enako ji je svetovala tudi sosedka, ki jo je nato spremovala v Maribor na postajo. Nesrečno so pridržali v zaporu. V vseh okoliških krajih je ta dogodek zbulil veliko vznemiranje.

Izpremeniti ga more le so.

OB 40 LETNICI SMRTI FRIDERIKA ENGELSA.

(Dalje iz 2. str.)

Engels je znal združiti znanost s praktično politiko, znanstveni socializem, ki ga je ustvarjal, napraviti za temelj politike delavskega razreda. Ni napisal receptov, kako naj se vodi politika, dal je pa navodila, znanstveno utemeljeno metodo marksističnega mišljenja o problemih delavskega gibanja in splošne politike.

Reakcija je delo nekoliko zavrla. Resnični pa ostanejo nauki Engelsa in Marxa vseeno. Velja pa to, kar je rekel Marx:

"Filozofi so svet le različno lagali, gre pa zato, da se ga izpremeni."

Izpremeniti ga more le so.

Peter Rostan

444 E. 160 St.

Se priporoča za barvanje, dekoriranje in glaziranje cerkva in dvoran. Unijsko delo — garnitirano.

KUPITE SEDAJ!

14529 Ardenall Ave. Prenovljeno: za eno družino, 4 spalnice; bližu trgovin in transportacije: davki \$62.78 letno. Pogoji: Bančna financa \$3900

13016-18 Austin Rd., južno od St. Clair: 2 družinska hiša; 5 sob in kopalnica vsako stanovanje; veliki parči; 2 garazi; lep lot. Pogoji: Bančna financa \$4500

14305-07 Bardwell Ave., od Hayden: 2 družinska hiša; 5 sob in kopalnica vsako stanovanje; 2 forna: garazi; zmerni davki. Pogoji: Bančna financa \$3700

14315 Darley Ave., od E. 140 St.; 2 družinska hiša; 5 sob in kopalnica vsako stanovanje; ena soba na 3. nadst.; lot 4x140. Pogoji: Bančna financa \$4000

711-13 E. 131 St.; 2 družinska hiša; 5 sob vsako stanovanje; dvonadst.; garazi; v dobrem stanju: \$5200. Pogoji: Bančna financa \$5200

396 E. 180 St. Trgovina in stanovanje s 8 sobami; parna gorkota. Pogoji: \$1000, takoj, ostalo \$41 mesečno vključišč davke \$3900

1268 E. 187 St., južno od St. Clair Ave., velika hiša za eno družino: 5 sob in kopalnica na prvem nadst.; 4 sobe na 2. nadst.; garazi; lot 56x140. Davki \$51.13 letno. Pogoji: Bančna financa \$4500

1619 Longwood Drive, od Mayfield Rd., Mayfield Heights: prenovljeno: 6 sob za eno družino; gorkota na vrč zrak; privrstan garaž; poslovni davki plačani. Pogoji: Bančna financa \$4000

4314 Prasse Avenue, bližu Green Road, severno od Mayfield, South Euclid: 6 sob za eno družino; velika klet; gorkota na vrč zrak; privrstan garaž; poslovni davki plačani. Pogoji: Bančna financa \$3500

The City & Suburban Co.

308-318 Anisfield Building, vogal E. 9th in Huron.—Main 1615

Dnevi denarnih prihrankov za kupce MAYTAG strojev

Modri kupci si izberejo Maytag stroj sedaj, ko so cene še vedno nižake. Je to najboljša investicija, ki jo morete napraviti. Veselite se hitrosti, prirčnosti in čistega, skrbnega pranja, s katerim se Maytag ponuja — stroj s čebrom iz viškega aluminija, z ovijalcem za odstranitev vode, lahko "gyratator" akcijo pranja, "sediment zone," "auto-type shift lever" in drugimi znamenitimi May

Za svobodo in ljubezen

Marko Stojan

Roman iz Balkana.

"Stirih narodov!" je rekel Ivan v tem trenotku. "Moji prijatelji in jaz smo samo rojaki z dveh različnih koncev ene same domovine . . ."

Sedli so v prva dva vozova, ki so ju dobili, in pridržali po kratki vožnji — ki se je zdela Ivanu in Dušanu brezkočno dolga — do znanega nam "hotela", v katerem je imel Birbanti svoj brlog.

Tu pa jih je čakalo razočaranje in presenečenje obenem.

XL

Sree Arnavta.

Ko se je odpeljala Jerica v Halil bejevi kočji, je navalila na njeno ubogo dušo tako besna bol, kakor nikdar prej niti pozneje. Polujasno je začutila, da bo imela opraviti odslej s surovo silo, proti kateri bo brez moči kljub dobremu sklepui in trdni volji, braniti se do zadnjega in ne obupati vše takšni stiski. Popadla jo je strašna, mučna želja, zajokati na glas — divje, brez mere in premagovanja, kakor zaplače sokolica, ki so jo ujeli in zaprli v tesno, zarezano kletko. Toda njene oči niso znogle solz, primernih tej bolečini; nekaj hipov jo je grabilo za sreč kakov železna roka, davilo ji grlo, butalo ji v sencih kakor razbeljena kladiva — natro pa je izgubila zavest.

Ko je odprla oči, sta jo nesla dva moška ravno skozi vhod bele, precej lične vile v turškem slogu: videla je, da so vse hiše načokli turške, za hrbotom pa ji leži morje v nočnem svitu. Zavedela se je, da so jo prepeljali v njeni omedlevici daleč, daleč od kraja, kjer se je bila začela njena carigradska Golgata.

Nesli so jo skozi medlo razsvetljeno vežo; po njej se je izprehal visok mož divjega obraza, v sijajni, pestri, z zlatom šivani obleki in širokem nagubanem belem krilu, ki mu je segalo do kolen. Dragocena sablja ga je bila po stegnih; video se mu je, da ni služabnik; in če bi bila Jerica že dalje časa v Carigradu, bi bila spoznala v njegovem obliku krov sultanova arnavtske garde.

Ko je stopil zločinski izpredvod čez prag, je prekinil svojo mrko hojo, prekrižal roke na prsih in pomeril došlece s pogledom, ki je bil ohol in lokav obenem.

Ta hip so se srečale Jeričine oči z njegovimi.

Arnavtovo oko je zažarelko kakor žerjavica; zdrznil se je in zatrebel prite krčevito v jeklene mišice svojih rok. Nato se je obrnil sunkoma in stopil dalje, v drugo smer, kakor da se hočeogniti po pogledu na nesrečno deliko.

Iz ozadja se je pojavi debel zamorec velega in hudočnega obrazu; dvignil je svetlik, ki jo je držal v roki, ter odgrnil zaveso, ki je zakrivala stopnjice, obložene s težkimi preprogami.

Sledil je hodnik, vijugast in polumračen, vodeč daleč tja ne-

TOOK OFF 17 LBS. OF UGLY FAT

HEEDED DOCTOR'S ADVICE

Mrs. Robert Hickey, Roseville, Calif., writes: "My doctor prescribed Kruschen Salts for me—he said they wouldn't hurt me in the least. I've lost 17 lbs. in 6 weeks. Kruschen is worth its weight in gold."

Mrs. Hickey paid no attention to gossips who said there was no easy way to reduce. She wisely followed her doctor's advice. Why don't YOU?"

Get a jar of Kruschen to-day (lasta 4 weeks and costs but a trifle). Simply take half teaspoonful in cup of hot water every morning. All druggists.

kam v ozadje hiše; odgrnila se je nova zavesa, pri kateri je stražil istotakšen zamorec, enak prvemu skoraj do pičice; odprla so se vrata z močno ključavnico. Tu sta postavila nosača Jerico na noge. Težak parfum jo je objel, ki se vlekel skoraj v megah okrog svetlike, viseče izpod stropa: z obema rokama se je prijela za zid, da ne bi padla, žuteča, kako se ji sklecavajo kleni . . .

Bila je v ljubavnem gnezdu Halil bejevem.

Kakor bi trenil, so izginili moški obrazi; nad Jerico, ki se počasi in trepetajo seseda na starodavno perzijsko preprogo, pa se je sklonilo dvoje mladih, blestec krasnih žensk . . .

Spodaj je stal med tem Ali Kemal, oficir arnavtske garde sultana Abdula Hamida in mrmral skajke med zožmi:

"Allah, kolika krasota . . . Kakor mlada košuta, ki se ustavlja pod gozdno skalo, dognana od svojih lovecev . . . Stokrat krasnejša je od vodnooke lady Hele . . . Prokleta — njen obraz je še komaj mimo mene, pa me že peče v srce kakor vsi žari pekla . . .

Kje jo je dobil ta stari lopov Halil? On — in takšen cvet? . . . Ne, ne — ne! On nikoli! . . . Vsa moja misel se vije pod nogami te neznane ženske . . . Ha! Moja bo, klub zidovju in zapahom; briga me dostojanstvo na sultanovem dvoru — če ne pojde drugače, naj izkusi Halil, kaj je arnavtska roka!"

Toda že je stal Halil bej poleg njega.

"Ti tukaj, Ali Kemal? Kaj te vodi v mojo hišo ob pozni ur? In kdo te je spustil noter?"

Ali Kemal ga je pogledal z očmi, izbuljenimi v temni strasti; še enkrat se je ukresal plamen v njih, nato je ugasnil. Arnavt se je premagal z divjo energijo in odgovoril poluglasno:

"Saj veš, velemožni Halil bej; počemu vprašuješ? Moj brat zahteva svojo Angležinjo. Čas je že, da enkrat urediva to zadevo. In kdo me je spustil noter? Ali mi niso bila tvoja vrata odprta nekdanji dñi? Pazi — ti veš, kdaj si mi jih otvoril! Sicer pa — ako bi se mi bil ustavil tvoj vratar, bi bil posekal njega in vsakogar, zato, ker ne dam, da se noruješ iz skipetarske voči . . ."

"Vidiš, ravno zato bi bilo boljše počakati . . ."

"Dokler se ti Angležinja ne ukloni — če nisi že izsilil, kar nosiš v svoji zavratni duši, lopov, ki si!" je izbruhi Arnaut in položil roko na držaj svojega jatagana. "Prišlo mi je namreč na um, da si ji rekel: lady, ako zinete Kemalu le besedico, ki me okrivi v njegovih očeh — vedite, da je ukazano mojim evnuhom, posekati njega in vas na mestu; opazili boste, da stoji najmočnejši vedno tik za njegovim hrbotom . . ."

Halil bej je prebledel.

"Vem to," je nadaljeval Arnavt s pretečim glasom, tresčim se od zadržanega gneva, "in zato te moram spomniti, da si mi ponujal pred letom dni v težiobi visoko podkupinno ako prekrškim izvestnim politikom mož-

V lokavem očesu Turka je vztrepetala plahost in izginila za običajnim velim in ironičnim izrazom njegovega obličja. Vdal se je; par trenotkov nato sta sedela v sobi, kjer se je družilo razkošje vztičnega sveta z na-vlako Evrope, dragocene orientalske preproge, posode in orodje s pohištvo, ki je pričelo s svojimi dolgočasnimi oblikami o neokusnosti zapada. Samo nečeša se Halil bej ni bil mogel odvaditi: udobnih mindarukov — nizkih klopi z blazinami in preprogrami, na katerih je tako prijetno ležati, pušiti nargile in slediti mehkužnemu poletu orientalske domišljije . . .

Dim dveh cigaret se je vil proti stropu. Halil bej je bil vidno slabe volje; rad bi se bil izmuznil za nočjo.

"Ali si videl žensko, ki sem jo pripeljal?" je vprašal mahoma.

"Videl."

"Kako ti ugaja, Ali Kemal? Zakaj mi ne čestitaš?"

"Mašallah! — pomilujem te, Halil bej," je dejal Ali Kemal previdno. "Tvoja nova ljubica mi ne ugaja in najbrže ne bi ugajala nikomur razen tebi."

"Hehehe!" se je zasmjal starejši sladostrastnik s suhim glasom. "Nebeške urice si obetam ob njeni strani; sam allah nima lepše v svojem paradižu. Tebi pa — ne ugaja! Zakaj si bil tako zamisljen, zakaj si potem mrmral nerazumljive besede, ko sem te našel prej v veži?"

"Za to, Halil bej: hočem, da mi izročiš jutri Angležinjo, ki sem ti jo oddal v varstvo v imenu svojega brata. Dva meseca je že, odkar ima pripravljeno za njo zavetje na varnem krajtu, ti pa se izvijaš venomer — ker upaš, da ti ostane nazadnje. Čuvaj se! Ako si ji skrivil las na glavi . . ."

"Tako mi allaha, nisem se je dotaknil. Saj sem jo zadnjič poklical, da ti pove, kako se ji geddi; ako bi ji delal krivico, bi se bila pritožila . . ."

"Toda če prideš jutri in ti po-rečem: Vse je pripravljeno — izroči mi lady Heleno! — najdeš zopet izgovor; prepričan sem, da se boš branil tem trdrovatne, čim bolj se bo mudilo. Zdaj se zanima za stvar angleško poslanstvo; sumnja je, da skrivaš tujko v Carigradu, in odpolanci mojega brata me morajo iskatki po ovinkih, v varstvu noči . . ."

"Tako mi allaha, nisem se je dotaknil. Saj sem jo zadnjič poklical, da ti pove, kako se ji geddi; ako bi ji delal krivico, bi se bila pritožila . . ."

"Toda če prideš jutri in ti po-rečem: Vse je pripravljeno — izroči mi lady Heleno! — najdeš zopet izgovor; prepričan sem, da se boš branil tem trdrovatne, čim bolj se bo mudilo. Zdaj se zanima za stvar angleško poslanstvo; sumnja je, da skrivaš tujko v Carigradu, in odpolanci mojega brata me morajo iskatki po ovinkih, v varstvu noči . . ."

"Vidiš, ravno zato bi bilo boljše počakati . . ."

"Dokler se ti Angležinja ne ukloni — če nisi že izsilil, kar nosiš v svoji zavratni duši, lopov, ki si!" je izbruhi Arnaut in položil roko na držaj svojega jatagana. "Prišlo mi je namreč na um, da si ji rekel: lady, ako zinete Kemalu le besedico, ki me okrivi v njegovih očeh — vedite, da je ukazano mojim evnuhom, posekati njega in vas na mestu; opazili boste, da stoji najmočnejši vedno tik za njegovim hrbotom . . ."

Halil bej je prebledel.

"Vem to," je nadaljeval Arnavt s pretečim glasom, tresčim se od zadržanega gneva, "in zato te moram spomniti, da si mi ponujal pred letom dni v težiobi visoko podkupinno ako prekrškim izvestnim politikom mož-

nost, da se približajo padisahu, (Sultanu) njih najeti morlici . . . In ce boš imel jutri te najmanjši pomislek proti Heleninemu odhodu, se obrnem in te aretitram pet minut nato kot veleizdajnika . . ."

"Dokazal boš! . . ."

"Padisah je moder oče, ki po-zna svoje podložnike; solnce njegove bistromosti sije v temo, in kamor pogleda, je luč; njemu ni treba dokazov. Ali me razumeš?"

Halil bej je nehote pokimal z glavo.

"Tako je!" Kemal je uprl roke v bok in nadaljeval: "Spomni se tudi pisma, ki si ga pisal v zvezzi s tisto zadevo Mehemedu paši — revežu, ki je utonil spomli v Bosporu — na nočni vožnji s teboj, o kateri ne ve do slej nihče ničesar . . ."

Halil bej je se stresel kakor šiba na vodi; mrzel znoj mu je obil celo, in zamrmljal je kakor brez glasu:

"Tisto pismo mi je vrnil Mehemed dva dni pred svojo smrto . . . po tebi . . . sam si mi ga prinesel nazaj . . ."

"Hahaha! Lisjak si, Halil bej, je premalo zvit, da bi ukanal Skipetara. Mehemed mi je dal takrat dve pismi: eno za te, da ti ga vrnem, drugo zame, da ga spravim za vsak slučaj. To, ki sem ga shranil, je pristno — ono pa je bilo ponarejeno. S treščo roko si ga sežgal na oglju. Halil bej, in skrbno si razpikal

pepel, toda svoje krivde nis u-niščil, in meč še vedno visi nad svojo glavo. Mehemed paša mi je poveril dolžnost, da ga ma-ščujem; in v tvoji roki je, ali ti dam še živeti, ali pa izvršim že jutri svoj namen . . ."

Halil bej je izprva buljil z očmi; ustnice so se mu tresle — kar sesedel se je vase, ne zave-daje se potrebe, da bi prikril svojo grozo. Nato pa se mu je vidno vrnil razum; oči so zami-zale, in roka se je iztegnila proti mizici, na kateri je bila majhna srebrna piščalka. Obenem se je ozrl okrog sebe, kakor da bi iskal, kam naj skoči, da se za-varuje vsaj za hip pred razlu-jenim Arnavtom.

Ali Kemal pa se je zasmjal s suhim glasom in prijel Halila za roko.

"Ne trudi se, bedak! Vem: a-ko zaživigaš, planejo v sobo tvoji ljudje in me razsekajo na kosce, in ko sine dan, me bodo obirale ribe v Bosporu. Niti bra-niti se mi ni treba, Halil bej; a-ko hočeš, odpasem sabljo in ti položim pred noge svoj jatagan, ti pa me daj ubiti. Toda stopi prej na hišni prag in glej . . .

Ako so tvoje oči še dobre, boš videl v temi troje ljudi — mojih Skipetarov. Brzognog mladiči so: njih noge so na kopnem, kar je v zraku sokolova perot. Oni čakajo . . . Ako se ne vrnem iz two-roku, pohite na morski breg, sleherni k svojemu čolnu. Za-man bi jih bilo lovit; zakaj tre-

ba jim je samo izprožiti samo-krese, in nekdo, ki čaka v jadr-nici daleč tam zunaj na Bospo-ru, zasliši strele — dogovorjena znamenja. Tisti nekdo, Halil bej, ima tvoje pismo, ne jaz! . . . In zdaj zaživigaš, Halil bej!"

Halil se je sesedel na mindaruk kakor mrtva gruda; Arnavt pa ga je motril zlobno z divjimi očmi in nadaljeval, ko ni bilo od-govora:

"Povem ti celo nekaj drugega, Halil bej . . . Moji ljudje, ki stoje zunaj pripravljeni, da maščujejo življenje svojega gospodarja, imajo strog ukaz, čakati samo do določene ure. Ako se dotele vrnem k njim, dado zname-nje . . . in mož s tvojim pismom se obrne proti Stambulu . . . ti pa si jutri mrtev človek — ako te je vredno štetni med ljudi!" Iz-vlekel je uro. "Trenotki hite; štej utripe svojega srca in glej, da se odločiš. Preden mine pet minut, moram biti pri svojih zvestih."

Halil je zakopal obraz med

dlni. Iz globin prsi se mu je glas, podoben zamolbi ječanja.

(Dalej prihodnjek)

SAMO ŠE 5 DN

Model 30
PRALNI STROJ, Model 30
\$99.50
potem bo cena \$109.50 — pri
\$10.00.

Plačate samo \$4.50 mesečno te-
na lahek način pridete do pral-
stroja, ki je prizman kot načel-
trgu. (No down payment on X-
Plan.)

Mandel Hardware
Vprašajte za
Jerry Bohinc ali John Se-
strevic
15704 Waterloo Road
Kenmore 1222

**TIRED, WORN OUT
NO AMBITION**

HOW many times have you
seen yourself in the mirror
tired out, worn out, with
aches and pains? You know
what it means to be tired out.
Mrs. Doris Williams of Chicago,<br